

عنوان

راهکارهای مؤثر بر تربیت کودک در اسلام

استاد راهنما

خانم دکتر مریم ستوده

نام مؤلف

سیما کشاورزی

حوزه علمیه

نرجسیه (سلام الله علیها)

شهر نورآباد ممسنی

چکیده

این تحقیق با عنوان راهکار های مؤثر بر تربیت اخلاقی کودک در اسلام برای ارائه ی شیوه های تربیت و راهکار های مؤثر بر تربیت کودک انجام گرفته است.

این تحقیق شامل سه بخش است که بخش اول کلیات تحقیق می باشد، و بخش دوم مفهوم شناسی تربیت و اخلاق و جایگاه تربیت و اخلاق در اسلام، و بخش سوم راهکارهای مؤثر بر تربیت کودک می باشد.

تربیت در اسلام از جایگاه ویژه ای برخوردار است. این تربیت اسلامی به پرورش تمام ابعاد و شخصیت انسان می پردازد و انسان را نسبت به خودش و جهان اطراف آگاه می کند.

در دین اسلام راهکارهای فراوانی برای تربیت اخلاقی کودک ذکر شده است، از جمله این راهکارها می توان به مواردی چون روابط والدین با فرزندان، پرورش عواطف کودک، پرورش اعتماد به نفس، تعدیل تمایل جنسی، تشویق و تنبیه فرزندان، روابط فرزندان با پروردگار و آموزش دین و احکام اشاره کرد.

واژگان کلیدی: تربیت، اسلام، کودک، اخلاق

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۱
بخش ۱- کلیات	
الف- تبیین و بیان مسئله.....	۳
ب- اهمیت و ضرورت تحقیق.....	۳
ج- اهداف مشخص تحقیق.....	۳
د- سؤالات تحقیق.....	۴
۱- سؤال اصلی.....	۴
۲- سؤالات فرعی.....	۴
ذ- فرضیه های تحقیق.....	۴
ر- پیشینه تحقیق.....	۵
ز- روش تحقیق.....	۵
ژ- اهداف و دستاوردهای تحقیق.....	۵
بخش ۲- مفهوم شناسی تربیت و جایگاه تربیت اخلاقی در اسلام	
الف- مفهوم لغوی تربیت.....	۸
ب- مفهوم اصطلاحی تربیت.....	۸
ج- مفهوم لغوی اخلاق.....	۹
د- مفهوم اصطلاحی اخلاق.....	۹

ه-نقش تربیت در تکامل انسان.....	۱۰
ر-انواع تربیت.....	۱۰
۱-تربیت فردی.....	۱۰
۲-تربیت اجتماعی.....	۱۱
۳-تربیت دینی.....	۱۲
ز-خانواده و اهمیت آن در تربیت دینی.....	۱۳
ژ-انواع خانواده ها.....	۱۴
۱-خانواده های سهل گیر.....	۱۴
۲-خانواده های سختگیر و مستبد.....	۱۵
۳-خانواده های مقتدر.....	۱۶
س-جایگاه تربیت.....	۱۷
ش-شیوه های تربیت اخلاقی در قرآن و روایات.....	۱۸
ص-تربیت در اسلام.....	۱۸
ض-اهداف تربیت در اسلام.....	۱۸
ط-اهمیت تربیت فرزند در اسلام.....	۱۹
ظ-اصول و روش های تربیت در اسلام.....	۲۰
۱-اصل تفکر.....	۲۰
۲-اصل اعتدال.....	۲۰
۳-اصل رعایت عدالت و مساوات بین فرزندان.....	۲۱
۴-اصل پرهیز از دستور دادن و تهدید کردن.....	۲۲

بخش ۳- راهکارهای مؤثر بر تربیت اخلاقی کودک

الف- روابط والدین با فرزندان.....	۲۴
۱- محبت به کودک.....	۲۴
۲- بازی با کودک.....	۲۵
ب- سلام کردن.....	۲۵
ج- پرورش راستگویی.....	۲۶
۱- ریشه بیماری دروغگو.....	۲۶
د- پرورش عواطف کودک.....	۲۷
۱- ارضای تمایلات.....	۲۷
۲- نوازش کودک.....	۲۸
۳- نشانه انسانیت.....	۲۹
ذ- پرورش اعتماد به نفس.....	۳۱
۱- اعتماد به نفس.....	۳۱
۲- مسئولیت فردی.....	۳۲
۳- اتکای به حق.....	۳۳
ر- تعدیل تمایل جنسی.....	۳۴
۱- عفت جنسی.....	۳۵
۲- رشد و پرورش استعدادها.....	۳۵
۳- اختفای تمایل جنسی.....	۳۶
۴- بلوغ زودرس.....	۳۸

قرآن ریسمان محکم خداست، وسیله اطمینان بخش و راه مستقیم اوست، راهی است که به بهشت منتهی می شود و سبب نجات و رهایی از آتش دوزخ است و قرآن با گذشت زمان کهنه و فرسوده نمی شود و بحث و گفت و گو از آن سبب کاستی آن نمی گردد، زیرا به زمان معینی اختصاص ندارد^۱.

از این رو، رسول خدا صلی الله علیه و اله وسلم بسیار به قرآن اهتمام می ورزید و خلق و خویش تجلی معارف قرآن بود. ائمه طاهرین علیه السلام نیز علاوه بر این که خود به قرآن عنایت بسیار داشتند، فرزندان خود را با قرائت، حفظ و آموزش قرآن و عمل به آن تشویق و توصیه می کردند و آموزش قرآن را یکی از حقوق مسلم فرزند بر گردن والدین می دانستند.

امیرمؤمنان علیه السلام فرزندش امام حسن علیه السلام این چنین به قرآن سفارش کرد:

الله الله فی القرآن فلا یسبقَنَّکُم اِلَى الْعَمَلِ بِه غیرُکم^۲

خدا را خدا را درباره قرآن، مبدا دیگران در فهم قرآن بر شما پیشی بگیرند.

آموزش این کتاب آسمانی، از حقوق مسلم فرزندان است که پدران باید از عهده آن برآیند و آنان را با قرآن آشنا سازند، بدین معنا که یا خودشان قرآن را به آنان بیاموزند یا برای آنان معلم بگیرند. رسول خدا صلی الله علیه و اله وسلم فرمود:

حَقَّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَيُعَلِّمَهُ الْكِتَابَ^۳. حق فرزند بر پدر آن است که به او قرآن بیاموزد.

۱. محمد باقر، مجلسی، همان کتاب، ج ۹۲، ص ۱۴

۲. ابن شعبه حرانی، تحف العقول، ص ۱۹۴

۳. متقی هندی، کنز العمال، ج ۱۶، ص ۴۱۷

نتیجه گیری

از این تحقیق نتیجه می گیریم که تربیت به معنای فراهم کردن زمینه مناسب برای پرورش استعدادهای جسمانی و روحانی و هدایت آن ها در جهت مطلوب و جلوگیری از انحراف هاست.

تربیت انواع مختلفی دارد مانند: تربیت فردی، تربیت اجتماعی و... که هر کدام در رشد اخلاقی کودک جایگاه ویژه ای دارند.

مسئله تربیت از مهمترین مسائلی است که در اسلام نقش کلیدی دارد، و پیشنهاد اسلام درباره تربیت این است که پرورش فرزند از هنگام انعقاد نطفه تا پایان بلوغ مورد توجه قرار گیرد.

ارتباط صحیح بین پدر و مادر و روابط سالم آنان با کودکان مهمترین زمینه رشد و پرورش اخلاقی نونهالان است.

یکی از بزرگترین وظایف والدین در تربیت کودک پرورش راستگویی است و علاوه براین پرورش اعتماد به نفس است که باعث سعادت فرد در اجتماع می شود.

اسلام در برنامه های تربیتی فرد هماهنگی قوانین تکوین و تشریع را مراعات نموده و با روش های عملی موجبات اختفای تمایل جنسی کودکان را فراهم آورده است، که اگر قانون اختفای جنسی درست و به طور کامل اجرا نشود باعث بلوغ زودرس می شود.

آشنایی کودک با خدا از همان سنین کودکی باید آغاز شود و تأثیر فراوانی بر شخصیت کودک می گذارد، پس باید در همان سنین آن ها را با قرآن، عبادات و کارهای نیک آشنا کرد.

فهرست منابع

✽قرآن

منابع فارسی

۱. ابوطالبی، مهدی، ۱۳۸۶، تربیت دینی از دیدگاه امام علی (علیه السلام)، قم، مؤسسه آموزش امام

خمینی.

۲. احمدی، احمد، ۱۳۸۴، اصول و روش های تربیت در اسلام، اصفهان.

۳. اسدی، سید حسن، بی تا، حقوق متقابل والدین و فرزندان، انتشارات انجمن و اولیا مریان.

۴. بابازاده، علی اکبر، ۱۳۸۵، سیری در سیره حضرت زهرا (سلام الله علیها)، مرکز نشر هاجر.

۵. پارسا، محمد، ۱۳۶۸، روانشناسی کودک و نوجوان، تهران، انتشارات بعثت.

۶. پرور، سید جمال الدین، ۱۳۹۵، در محضر خورشید، قم، مرکز نشر هاجر.

۷. جباران، محمدرضا، ۱۳۸۴، درسنامه علم اخلاق، قم، مرکز نشر هاجر.

۸. حسینی زاده، سید علی، ۱۳۸۹، سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت (علیهم السلام)، قم، مؤسسه بوستان

کتاب صدا و سیما.

۹. حسینی، داوود، ۱۳۸۹، روابط سالم در خانواده، قم، مؤسسه بوستان کتاب صدا و سیما.

۱۰. دهخدا، علی اکبر، ۱۳۸۵، لغت نامه دهخدا، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

۱۱. شاکری نیا، ایرج، ۱۳۸۰، برخی نکات تربیتی در کلام امام علی (علیه السلام)، خورشید بی غروب دانشگاه بیرجند.

۱۲. طوسی، اسدالله، ۱۳۸۹، سیره تربیتی و اخلاق پیامبر و اهل بیت در خانه و خانواده، قم، مؤسسه آموزش و پرورش امام خمینی.

۱۳. فلسفی، محمد تقی، ۱۳۸۶، کودک از نظر وراثت و تربیت، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

۱۴. فلسفی، محمد تقی، بی تا، گفتار فلسفی کودک، دفتر نشر و فرهنگ اسلامی.

۱۵. کلینی، محمد بن یعقوب، ۱۳۸۶، اصول کافی، انتشارات اسوه.

۱۶. مروجی طبسی، محمد جواد، بی تا، حقوق فرزندان در مکتب اهل بیت (علیهم السلام)، قم.

۱۷. مجلسی، محمد باقر، ۱۳۸۱، بحار الانوار، قم، انتشارات ذی القربی.

۱۸. هاشمی، حسین، بی تا، مجله رواق اندیشه، مرکز پژوهش های صدا و سیما قم.

منابع عربی

۱. بصیرتی، شیخ مفید، بی تا، الاختصاص، قم.

۲. حرانی، ابن شعبه، بی تا، تحف العقول، تهران.

۳. حر عاملی، محمد حسین، ۱۳۷۹، وسائل الشیعه، مشهد، نشر آستان قدس رضوی.

۴. طباطبایی، سید محمد حسین، المیزان، قم، اسماعیلیان.

۵. طبرسی، علامه، بی تا، مکارم الاخلاق، بیروت، اعلمی.

۶. فراس، ورام، بی تا، مجموعه ورام، قم.

۷. فیض کاشانی، ملا محسن، بی تا، محجه البیضاء، بیروت، اعلمی.

۸. متقی هندی، بی تا، کنز العمال، مؤسسه الرساله.

۹. نوری، میرزا حسین، بی تا، مستدرک الوسائل، قم، آل البيت.